

Sygn. akt II Ca 423/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Klesyk

Sędziowie: SO Hubert Wicik

SO Elżbieta Ciesielska (spr)

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. W. (1)

przeciwko A. P.

o zachowek

na skutek apelacji pozwanego A. P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 28 listopada 2013 r. sygn. VIII C 810/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) w ten tylko sposób, iż w miejsce kwoty 19 633 zł zasądza kwotę 7 680 (siedem tysięcy sześćset osiemdziesiąt) złotych, w pozostałej części powództwo oddala ; w punkcie III (trzecim) w ten sposób , iż w miejsce kwoty 413,29 zł zasądza kwotę 1719,09 (jeden tysiąc siedemset dziewiętnaście i 9/100) złotych oraz w punkcie VI (szóstym) w ten sposób iż w miejsce kwoty 981,63zł nakazuje pobrać od A. P. kwotę 384 (trzysta osiemdziesiąt cztery) złotych ;
2. w pozostałym zakresie apelację oddala;
3. zasądza od G. W. (1) na rzecz A. P. kwotę 677 (sześćset siedemdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;
4. zasądza od A. P. na rzecz G. W. (1) kwotę 883,20 (osiemset osiemdziesiąt trzy i 20/100) złotych tytułem części kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym ;
5. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach na rzecz adwokata M. P. kwotę 588,80 (pięćset osiemdziesiąt osiem i 80/100) złotych tytułem pozostałych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym ;
6. odstępuje od obciążania powódki nieopłaconą częścią opłaty od apelacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2013r. Sąd Rejonowy w Kielcach

- w punkcie I zasądził od A. P. na rzecz G. W. (1) kwotę 19 633,51zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 maja 2012r. do dnia zapłaty,
- w punkcie II oddalił powództwo w pozostałej części,
- w punkcie III zasądził od G. W. (1) na rzecz A. P. kwotę 413,29 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu,
- w punkcie IV zasądził od A. P. na rzecz G. W. (1) kwotę 475,27zł. tytułem zwrotu części kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce G. W. (1) z urzędu,
- w punkcie V przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach na rzecz adwokata M. P. kwotę 2 476,73zł. tytułem zwrotu pozostałych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce G. W. (1) z urzędu,
- w punkcie VI nakazał pobrać od A. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 981,63zł. tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił, iż:

Powódka G. W. (1) oraz pozwany A. P. są dziećmi J. P. i D. P. (1). Oprócz nich małżonkowie J. i D. P. (1) mieli jeszcze dwie córki.

J. P. zmarł w dniu 4 sierpnia 2000r. a spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona D. P. (1) w 1/4 części oraz dzieci A. P., B. Ł., R. B. i G. W. (1) po 3/16 części każde z nich.

Nadto Sąd ustalił, iż gdy G. W. (1) miała około pół roku jej rodzice oddali ją na wychowanie dziadkom ojczystym, którzy od tego czasu się nią opiekowali i utrzymywali ją. Rodzice nie łożyli na jej utrzymanie. Zajmowali się tylko pozostałą trójką dzieci.

G. W. (1) w 1995r. wyszła za mąż za A. W.. Przyjęcie weselne urządzone zostało na 70-80 osób w remizie strażackiej. Żywność na wesele oraz pracę kucharki i kelnerek sfinansowali rodzice powódki. Alkohol zaś kupował A. W.. Również młodzi małżonkowie, z pieniędzy otrzymanych od gości finansowali orkiestrę weselną. Na uroczystości ślubne G. W. (1) miała pożyczoną suknię.

Po ślubie powódka wspólnie z mężem zamieszkała w mieszkaniu swojej teściowej K. W.. Po pewnym czasie K. W. darowała mieszkanie wyłącznie swojemu synowi, który podjął się spłacenia długów związanych z tym mieszkaniem. G. W. (1) prosiła ojca o pożyczkę na spłatę tego zadłużenia, ale ten odmówił tłumacząc się brakiem środków. Ostatecznie A. W. pożyczył pieniądze na spłatę tego zobowiązania od A. S. i G. W. (2).

Sąd ustalił także, iż w formie pomocy ojciec dał powódce około 5m³ drzewa z lasu na opał, oraz pozwolił jej tym celu zabrać drzewo pozostałe z rozbiórki starej stodoły. Aktualnie wartość tego drewna wynosi 1 480zł.

Pozwany A. P. jest bratem powódki. Jest kawalerem. Umową zawarta w dniu 21 maja 2009r. ojciec J. P. darował mu będącą jego wyłączną własnością nieruchomości rolne położoną w H., składającą się z działek nr (...) oraz nieruchomości położoną we wsi C., składającą się z działek nr (...). Dokonując darowizny nieruchomości rolnych J. P. przekazał także synowi sprzęt rolniczy użytkowany w tym gospodarstwie zakupiony wspólnie z żoną D. tj.: ciągnik rolniczy U. C- (...), bronę talerzową ciągnikową, pług 2-skibowy ciągnikowy zawieszany, prasę niskiego zgniotu, wóz

konny przystosowany do ciągnika i przyczepki dwukółki, a także zakupioną wspólnie z nimi przez syna A. (po 1/2) kosiarkę rotacyjną 2-bębnową.

Sąd ustalił , że wartość darowanych pozwanemu nieruchomości według stanu na dzień dokonania darowizny, a cen aktualnych wynosi 151 404zł. Wartość zaś sprzętu rolniczego również według stanu z dnia darowizny a cen aktualnych wynosi: ciągnika rolniczego U. C- (...) – 7 516,32zł, brony talerzowej ciągnikowej – 1 108,80zł, pługa 2-skibowego ciągnikowego zawieszanego -840zł, prasy niskiego zgniotu- 1 428zł, wozu konnego przystosowanego do ciągnika – 600zł, i przyczepki dwukółki- 150zł i kosiarki rotacyjnej 2-bębnowej – 1587,60zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy przywołując przepis art. 991 par. 1 i 2 k.c. i ustalając , iż G. W. (1) jako spadkobierczyni J. P. nie otrzymała należnego jej zachowku gdyż spadkodawca przed śmiercią przekazał należące do niego gospodarstwo rolne synowi A., stwierdził że powództwo G. W. (1) przeciwko A. P. o zapłatę zachowku co do zasady zasługuje na uwzględnienie, lecz nie w żądanej kwocie.

Ustalając wysokość należnego zachowku Sąd uwzględnił, że gdyby nie darowizna dokonana na rzecz syna , to w skład spadku po J. P. wchodziłyby nieruchomości o wartości 151 404zł. , których według Sądu Rejonowego wyłącznym właścicielem był spadkodawca , oraz udział w 1/2 we własności darowanych maszyn rolniczych (z wyłączeniem kosiarki) i 1/4 udziału we własności kosiarki, wskazując, iż ogólna wartość majątku ruchomego jaki wszedłby do spadku po nim wynosi 5 664,06 zł. Gdyby zatem spadkodawca J. P. nie dokonał darowizny na rzecz syna, to wartość pozostałego po nim spadku wynosiłaby ogółem 157 068,06zł.

W związku z tym, stosownie do przywołanego przepisu powódce jako zachówek należna była kwota 14 725,13zł. (157 068,06 x3/16 : 2), chociaż w wyroku omyłkowo, z uwagi na obliczenie 1/4 spadku zamiast 3/16 zasądzona została ostatecznie kwota 19 633,51zł.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd Rejonowy stwierdził, że spadkodawca nie dokonał na rzecz powódki darowizn podlegających zaliczeniu na poczet zachowku. W szczególności stwierdził, iż zgromadzony materiał dowodowy nie pozwolił na przyjęcie, że spadkodawca dokonał na rzecz powódki darowizny 18 000zł. na spłatę zadłużenia zajmowanego przez nią wspólnie z mężem mieszkania, zaś darowizna 5 m³ drewna z lasu i tyleż samo pochodzącego z rozbiórki starej stodoły, jak również partycypowanie w kosztach urządzania przyjęcia weselnego G. W. (1) nie podlegają zgodnie z art. 994 par.1 k.c. doliczeniu do spadku jako drobne zwyczajowo przyjęte w środowisku wiejskim .

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Rejonowy oparł na podstawie art. 100 k.p.c. , zaś orzeczenie o kosztach sądowych na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany A. P. zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo oraz rozstrzygającej o kosztach procesu tj. w zakresie punktów: I, IV i VI , zarzucając mu:

1 naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 994 par. 1 k.c. przez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na przyjęciu, iż sfinansowanie przyjęcia weselnego dla 80 osób zaproszonych, stanowi drobną darowiznę zwyczajowo przyjętą, zwalniającą od obowiązku doliczenia do spadku przy obliczaniu zachowku,

2 błędne ustalenie że :

- powódka nie otrzymała wskazanych przez pozwanego i świadka D. P. (1) darowizn w postaci sfinansowania przyjęcia weselnego i kwoty 18 000zł. na spłatę zadłużenia w spółdzielni mieszkaniowej, mimo iż darowizny te wynikają z zeznań samej powódki, a także z zeznań pozwanego oraz świadka D. P.,

- pozwany stwierdził, że ojciec udzielił powódce pożyczki, w sytuacji gdy treść zeznań pozwanego przeczy takiemu stwierdzeniu.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Apelacja o ile zmierzała do zmiany zaskarżonego wyroku okazała się skuteczna, choć nie z uwagi na zarzuty w niej podniesione, i nie tylko z uwagi na błąd w obliczeniach wielkości zachowku, na który zwrócił uwagę Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ale przede wszystkim z uwagi na naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego, które to Sąd Okręgowy obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu dokonując badania zaskarżonego orzeczenia w zakresie dokonanego zaskarżenia. Owo naruszenie przepisów prawa materialnego odnosi się do regulacji zawartej w przepisie art. 32 par. 1 k. r i o. w brzmieniu obowiązującym w dniu 1986r. (obecnie art. 31 k.r. i o.) tj. w okresie uzyskania przez spadkodawcę J. P. tytułu własności do nieruchomości objętych umową darowizny dokonaną przez niego w dniu 21 maja 2009r. na rzecz syna A. P. i polega na błędnym uznaniu, przez Sąd Rejonowy, iż nieruchomości te stanowiły wyłączną własność J. P.. Konsekwencją zaś tego uchybienia było wadliwe ustalenie wartości schedy spadkowej stanowiącej podstawę do wyliczenia wysokości zachowku należnego powódce.

Odnosząc się jednak w pierwszej kolejności do zarzutów podniesionych w apelacji stwierdzić należy, iż wbrew wywodom skarżącego, zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy, z poszanowaniem reguł określonych przepisem art. 233 par. 1 k.p.c. ustalił stan faktyczny w zakresie czynienia przez spadkodawcę J. P. na rzecz swojej córki G. W. (1) darowizny o jakich mowa w przepisie art. 991 par. 2 k.c. w zw. z art. 994 par. 1 k.c. Ustalenia te są bowiem wynikiem prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nienaruszającej zasad logiki ani doświadczenia życiowego, przeprowadzonej w sposób zgodny z dyspozycją art. 233 par. 1 k.p.c. W ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy w sposób bezstronny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych, na których oparł swoje ustalenia. Ważąc moc tych dowodów oraz ich wiarygodność, odniósł je do pozostałego materiału dowodowego. W sposób jasny, wyczerpujący i zgodny z zasadami logiki wyjaśnił także dlaczego określonym dowodom odmówił wiarygodności. W tej zatem sytuacji za niewystarczające należy uznać jedynie przekonanie apelującego o odmiennej ocenie dowodów niż ocena dokonana przez Sąd. Jeżeli bowiem Sąd ze zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i jako taka musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

W świetle tak rozumianej poprawności oceny materiału dowodowego wbrew wywodom apelacji brak jest jakichkolwiek podstaw do podważenia prawidłowości dokonanej przez Sąd Instancji oceny zeznań świadka D. P. (1) – matki stron, oraz zeznań pozwanego w zakresie dokonania przez J. P. na rzecz G. W. (1) darowizny w postaci 18 000zł., które miały być następnie przeznaczone na spłatę zadłużenia obciążającego mieszkanie подарowane przez teściową powódki jej byłemu mężowi do jego majątku odrębnego. Podkreślić bowiem należy, iż poza argumentami przywołanymi przez Sąd Rejonowy jako świadczącymi o niewiarygodności zeznań świadka D. P. (1) wskazać należy także na wewnętrzną ich sprzeczność w zakresie darowizny kwoty 18 000zł. jakiej miał dokonać spadkodawca na rzecz córki G.. Początkowo bowiem świadek wskazywała, że z prośbą o pomoc finansową na spłatę zadłużenia, powódka zwróciła się do ojca zaraz po weselu i wtedy im odmówił bo po wydatkach weselnych nie miał pieniędzy. Później jednak wziął z zakładu pracy odprawę bo odchodził na rentę chorobową, a także sprzedał ciągnik i dał córce oraz zięciowi („im”) 18 000zł (k. 48). Następnie w toku tych samych zeznań, odpowiadając na pytania pełnomocnika pozwanego świadek stwierdziła: „ Mąż sprzedał konie, ciągnik, wziął odprawę z zakładu. Część dał córce, część była na wesele G., a reszta została w skarpecie, bo przecież była jeszcze jedna córka. Ta kwota za zaległości czynszowe pochodziła z tych właśnie pieniędzy „ (k. 48v). Zestawienie tych dwóch wypowiedzi wskazuje, że wzajemnie się one wykluczają, co w ocenie Sądu Okręgowego podważa ich wiarygodność. Skoro bowiem pieniądze na wesele powódki miały pochodzić z tej samej odprawy uzyskanej przez J. P. z zakładu pracy, z której miało pochodzić darowane 18 000zł., to nie logicznym byłoby aby zaraz po weselu spadkodawca odmówił przekazania takich środków z uwagi na brak zasobów finansowych spowodowanych wydatkami na wesele i dopiero przekazał je po uzyskaniu odprawy, którą przecież musiał dostać już wcześniej, skoro przeznaczył ją przynajmniej w części na sfinansowanie wesela powódki. Na niewiarygodność tych

zeznań wskazuje nadto zestawienie wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego obowiązującego w 1995r. , które zgodnie z oficjalnymi komunikatorami kształtowało się na poziomie 702,62zł (M.P. z 1996r. Nr 11, poz. 133) z wysokością odprawy jaką musiałby otrzymać J. P. aby wystarczyło z niej na darowiznę w wysokości 18 000zł oraz na pokrycie dwóch wesel przeciętnie po 20 000zł.(pozwany zeznał że wesela wszystkich siostr były porównywalne, a na wesele powódki jak zeznała D. P. (1) mieli przecież wydatkować około 20 000zł , wesele kolejnej córki miało być w 1998r). Suma wyżej wskazanych wydatków wynosi 58 000zł. Zatem przy przyjęciu, że J. P. pracując w lesie jako pilarz uzyskiwał wynagrodzenie nie niższe od przeciętnego, należałoby przyjąć, że przechodząc na rentę chorobową uzyskał odprawę równą wynagrodzeniu za 82,5 miesiąca tj. za prawie 7 lat pracy (18 000+ 20 000 + 20 000 = 58 000 ; 58 000: 703 = 82,5035) , a przy przyjęciu że 10 000zł uzyskał ze sprzedaży ciągnika ,zaś z odprawy 48 000zł to oznaczałoby, że odprawa stanowiła wynagrodzenie za ponad 5, 6 lat pracy.

Podobnie nie budzi zastrzeżeń Sądu II instancji ocena zeznań pozwanego złożonych na okoliczność rzekomej darowizny uczynionej przez spadkodawcę na rzecz powódki w kwocie 18 000zł, bowiem jak wynika z jego zeznań (k. 167 -167v) wiedział on tylko, że siostra przyszła do ojca po pożyczkę na spłatę zadłużenia mieszkania, ale nie był przy rozmowie czy ojciec jakieś środki siostrze na ten cel przekaże, a jeżeli tak to w jakiej formie i ile, ani też nie był przy przekazywaniu pieniędzy. Swoje twierdzenie, oparł zatem na bezpodstawnym przypuszczeniu (w 1995r. 11-letniego chłopca – akt urodzenia k. 5 akta związkowe VIII Ns 73/10), że skoro mieszkanie jak słyszał zadłużone było na 50 000zł i „siostra przykładowo chciała połowę, to ojciec mógł dać jej mniej bo nie miał tyle” (k.167-167v) .

Wreszcie podkreślić należy, iż wbrew stwierdzeniu zawartemu w apelacji, powódka w swoich zeznaniach wyraźnie zaprzeczyła aby ojciec dokonał na jej rzecz takiej darowizny (k. 166v- 167).

Mając zatem powyższe na uwadze prawidłowo zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy przyjął, że zaoferowany materiał dowodowy nie uzasadnia ustalenia, iż J. P. udzielił córce G. wsparcia finansowego przy spłacie zadłużenia obciążającego mieszkanie darowane na rzecz jej ówczesnego męża przez jego matkę, a w szczególności, że darował jej w związku z tym kwotę 18 000zł.

Również nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego, ocena dokonana przez Sąd Rejonowy, iż udział finansowy rodziców G. W. (1) w zorganizowaniu i sfinansowaniu jej przyjęcia weselnego, nie był darowizną podlegającą zaliczeniu do schedy spadkowej, stanowiącej podstawę do obliczania zachowku. W ocenie Sądu Okręgowego wątpliwości budzi w ogóle fakt rozpatrywania tego typu wydatku w kategorii darowizny dokonanej przez rodziców na rzecz dziecka. Jeżeli jednak w ogóle taki wydatek z uwagi na stanowisko pozwanego rozpatrywany był w kategorii darowizny to niewątpliwie należało zaliczyć ją do drobnych darowizn, zwyczajowo przyjętych , zwolnionych od doliczania do spadku przy obliczaniu zachowku. Słusznie bowiem Sąd Rejonowy podkreślił , iż w tradycji polskiej zakorzenione jest to, że rodzice urządzają dzieciom przyjęcia weselne, a w szczególności było tak w latach 90-tych, gdy powódka zawierała związek małżeński. Stąd określenie, iż rodzice wydają „córkę za męża” czy „żenią syna”. Nie istotne zatem w tym kontekście są: ilość gości, miejsce zorganizowania przyjęcia, czy jego wystawność, które to okoliczności zawsze uzależnione są od pozycji społecznej oraz finansowej rodziny i nie powodują przysporzenia po stronie dziecka.

Niezależnie jednak od nietrafności zarzutów sformułowanych w apelacji, jak zaznaczono na wstępie rozważań, Sąd II instancji oceniając prawidłowość zaskarżonego orzeczenia w granicach zaskarżenia zobowiązany był wziąć z urzędu pod uwagę dostrzeżone naruszenie prawa materialnego. Naruszenie w niniejszej sprawie dotyczyło przepisu art. 32 par. 1 k. r. i o. w brzmieniu obowiązującym w 1986r.r. (obecnie art. 31 k. r. i o), zgodnie z którym przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich stanowią dorobek małżonków. Do takiego majątku należy także gospodarstwo rolne przekazane na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz o innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32 poz. 40) następcy pozostającemu w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej / por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 25 listopada 2005r. III CZP 59/05 /. Jak wynika z par. 1 umowy darowizny zawartej w dniu 21 maja 2009r. pomiędzy J. P. i A. P. przed notariuszem A. C. za nr rep. A (...), J. P. uzyskał tytuł własności nieruchomości położonej w H. gmina P. oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki o numerach: (...), oraz nieruchomości położonej we wsi C. , gmina P. oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...) - na podstawie umowy o przekazaniu

gospodarstwa rolnego z dnia 23 czerwca 1986r. sporządzonej w Państwowym Biurze Notarialnym w B. przed Notariuszem J. G. za numerem Rep. A (...). Zatem zgodnie z przywołanym unormowaniem prawnym nieruchomości te, wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego stanowiły dorobek małżonków J. A. i D. P. (1), a skoro tak to gdyby nie doszło do dokonania skutecznej umowy darowizny, to w skład spadku po J. P. wchodziłyby jedynie udział w 1/2 we współwłasności przedmiotowych nieruchomości, a nie wyłączne prawo własności do nich. W wypadku zaś dokonania skutecznej darowizny, przy dokonywaniu obliczeń wskazanych w art. 994 par. 1 k.c. należało uwzględnić, iż zaliczeniu do spadku po J. P. podlegała jedynie 1/2 wartości tych nieruchomości.

W tym miejscu wskazać należy, iż J. P. dokonując w 2009r. darowizny wyżej wskazanych nieruchomości na rzecz syna A. P. nie przedstawił zgody żony D. P. (1), o jakiej mowa w art. 37 par. 1 k.r. i o. na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem wspólnym.

Zatem w celu dokonania ustalenia niezbędnego dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy koniecznym było wyjaśnienie, czy umowa darowizny dokonana przez J. P. na rzecz A. P. jest ważna czy też nie. W tym celu na etapie postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy określił pozwanemu termin do przedstawienia stanowiska D. P. (1) w kwestii zatwierdzenia tej umowy. Jak wynika z wypisu z aktu notarialnego sporządzonego w dniu 11 grudnia 2015r. za nr rep. A (...) przed notariuszem A. Z., D. P. (1) zgodnie z art. 37 par. 2 k.r. i o. potwierdziła przedmiotową umowę darowizny czyniąc ją tym samym ważną.

Mając zatem na uwadze tę okoliczność ujawnioną na etapie postępowania apelacyjnego, oraz uwzględniając poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia co do wartości darowizny dokonanej na rzecz pozwanego w 2009r. przez rodziców, zdaniem Sądu Okręgowego należało stwierdzić, że zaliczeniu do spadku pozostawionego przez J. P. zgodnie z art. 991 par. 1 k.c. podlega jedynie 1/2 wartości całej darowizny (151 404 zł.) tj. 75 702zł.

Podsumowując powyższe stwierdzenia i ustalenia, zgodnie z regulacją przewidzianą w art. 991 par. 1 k.c., wartość spadku po J. P. należało ustalić na 81 920,46 (75 702+ 6218,46), zaś wartość zachowku należnego G. W. (3) na kwotę 7680,04 zł. (tj. 1/2 z 3/16 z 81 920,46).

Uznając zatem za uzasadnione dokonanie zmiany wysokości zasądzonej na rzecz powódki kwoty zachowku z kwoty 19 633zł. na kwotę 7 680zł. Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c. o zmianie zaskarżonego wyroku, a na podstawie art. 385 k.p.c. o oddaleniu apelacji wykraczającej poza dokonaną zmianę.

Zmiana rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I zaskarżonego wyroku, wywołała konieczność dokonania także zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu i kosztach sądowych. Ustalając , iż powódka ostatecznie wygrała spór w 33% (7680 : 23 400) , a przegrała w 67% , oraz że G. W. (3) nie poniosła żadnych kosztów, a pozwany wydatkował ogółem 2567 zł (2400 + 14 tytułem kosztów zastępstwa procesowego i 150 zaliczka na biegłego) stwierdzić należało, że pozwana winna zwrócić pozwanemu tytułem kosztów procesu zamiast kwoty 413,29 zł, kwotę 1719,09, a pozwany tytułem kosztów sądowych winien wpłacić do Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 384zł, zamiast kwoty 981,63zł.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy oparł na podstawie art. 100 k.p.c. również dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

W ocenie Sądu Okręgowego apelujący wygrał postępowanie apelacyjne w 40% , zatem winien on uzyskać zwrot 40% wynagrodzenia pełnomocnika, z którego pomocy korzystał także na etapie postępowania II-instancyjnego tj. 480 (40% z 1200) oraz zwrot opłaty uiszczony od apelacji w kwocie 197zł. , z uwagi na zwolnienie go z dokonywania opłaty od apelacji ponad tę kwotę. Zważywszy na sytuację materialną powódki, ujawnioną w toku postępowania Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione odstąpienie od obciążania jej pozostałą częścią nieuiszczonej opłaty należnej od przegranej przez powódkę części apelacji.

Również mając na uwadze wyżej wskazany wynik postępowania apelacyjnego oraz przepis par. 19 rozporządzenia z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz. 461 ze zm.) Sąd Okręgowy zasądził od A. P. na rzecz G. P. kwotę 883,20zł. tytułem 60% wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla powódki, z którego pomocy korzystała ona na etapie postępowania apelacyjnego, którego wysokość ustalona została zgodnie z par. 13 ust. 1 pkt. 1 w zw. z par. 6 pkt. 5 i par. 2 ust. 3 powołanego powyżej rozporządzenia (1200 + 32% VAT = 1472 x60%) , zaś pozostałe 40% tego wynagrodzenia tj. kwotę 588,80 zł przyznał adwokat M. P. z sum Skarbu Państwa –Sądu Rejonowego w Kielcach.

/SSO E. Ciesielska / /SSO M. Klesyk / /SSO. H. Wicik /